

Alina CAPLEA*

INSTITUTUL „SANCTA MARIA” DIN BRĂILA

The Sancta Maria Institute from Brăila

Abstract: This paper wants to present an educational and cultural private institution, Sancta Maria Institute, Brăila subsidiary, and his historic development. Founded by Maria Ward grief, an Englishwoman borned in a noble family in the kingdom, against Catholics persecution in England, Institutum Beatae Mariae Virginis, will gain more and more followers. Will be founded subsidiaries in whole Europe, even in Romania at Bucharest, Brăila, Craiova etc. By mother Kuningude initiative, in 1885, will be founded Sancta Maria Institute-Brăila subsidiary. The Institute's staff preoccupied themselves with the education of future housewives and support for the poor and orphans, being organized various charity activities.

Keywords: Institutum Beatae Mariae Virginis, Maria Ward, Sancta Maria Institute-Brăila subsidiary, mother Kuningude.

*

1. Fondatoarea

Fondatoarea Institutului Sfânta Maria (IBMV – Institutum Beatae Mariae Virginis) a fost Maria Ward (1585-1645). Maria Ward s-a născut la 23 ianuarie 1585, în Anglia, într-o familie nobilă. Copilăria și tinerețea i-au fost marcate de persecuția împotriva catolicilor din țara ei. În ciuda persecuției împotriva catolicilor din timpul domniei Elisabeta I, familia Ward și-a păstrat credința și fidelitatea față de Biserica Catolică. Din cauza acestor persecuții, Maria împreună cu familia sa, s-au mutat în altă localitate, într-o zonă de munte. Datorită climei reci din zona în care locuiau, Maria avea mereu probleme de sănătate. Aceasta a fost mutată din rudă în

---

* Universitatea „Dunărea de Jos” Galați; alinutza9226@yahoo.com.

rudă, până când tatăl ei o duce la o familie înrudită cu ei, unde își petrece 6 ani. Cei 6 ani petrecuți în această familie au fost o pregătire pentru viața religioasă.

Fiind o tânără slujitoare a lui Hristos își părăsește familia și pleacă din Anglia consacându-și total viața lui Dumnezeu. Maria Ward dorea înființarea unui institut în care să le educe pe tinerele fete sărace și să le ajute să-și redobândească demnitatea, mai ales pe cele din cartierele mărginașe ale marilor orașe. Scopul Mariei Ward în ceea ce privește noua comunitate a femeilor era să ofere asistență spirituală și ajutor în domeniul social și să le facă pe femei să fie conștiente de responsabilitățile lor în societate și în Biserică. Maria Ward conștientiza faptul că femeile au un rol important în familie, societate și Biserică.

Aceasta înființează împreună cu un mic grup de colaboratoare, în Flandra Institutul Sfintei Fecioare Maria (IBMV), astăzi Congregația Jesu (CJ), preluând structura și Regula Ordinului Societății lui Iisus. Au existat foarte multe critici la modul lor de a trăi deoarece Conciliul Tridentin puna accent pe interdicția de a se întemeia noi ordine feminine și pe obligația ca femeile să trăiască în mănăstiri cu reguli foarte stricte, de unde nici călugărițele nu pot ieși și nici străinii nu pot intra.

Maria Ward a fost cea care a deschis o nouă cale de apostolat pentru femei în Biserică. Femeile trebuiau să se căsătorească sau să-și trăiască viața într-o mănăstire, dedicându-și tot timpul rugăciunilor închinată în numele lui Dumnezeu. Maria Ward, persoana care a adus un beneficiu tuturor femeilor a demonstrat faptul ca acestea sunt capabile să slujească Biserica prin dăruire față de aproapele lor, prin acte de caritate, dar și prin educație, și nu doar prin rugăciune. Aceasta era de părere că trebuie sacrificat totul pentru credință: onoarea, patria, chiar și viața, așa cum au făcut primii martiri ai Bisericii.

Deși, în drumul său întâmpină foarte multe greutăți, Maria Ward reușește în scurt timp să-și extindă opera în toată lumea înființând și alte institute, unde fetele sărace aveau posibilitatea să învețe și să citească. A petrecut mulți ani la Roma pentru a primi aprobarea Papei din acea vreme pentru institutele fondate de ea. Deși, inițial primește o aprobare de la Papa pentru funcționarea institutelor, mai târziu, în anul 1631, Ordinul ei a fost suprimat. Maria Ward este suspectată ca fiind eretică și este nevoită să petreacă câteva luni în închisoare. Cu toate că nu a fost deschis un proces, ea a fost nevoită să rămână la Roma neputând să părăsească orașul, din cauza acuzațiilor aduse. Urmările acestui fapt au dus la desființarea Congregației din Italia.

Întâmpinând toate aceste eșecuri, Maria Ward a rămas fidelă scopurilor ei și supusă în continuare bisericii, chiar și atunci când era numită eretică. De asemenea le sfătuește pe celelalte membre din Congregație să se supună în continuare Bisericii. După o viață plină de luptă și încredere în Dumnezeu, în dimineața de 30

ianuarie 1645, s-a stins din viață. Înainte de a muri, ea le-a sfătuit pe cele 5 colaboratoare ale sale, care stăteau la patul ei, să rămână fidele vocației lor și să aibă grijă în continuare de institut ca și până acum. „Dumnezeu va fi cu voi și vă va ajuta; n-are importanță prin cine anume, ci numai că acest lucru se va întâmpla. Dacă Dumnezeu îmi va da un loc în cer, vreau să vă fiu de folos”¹. Până în ultimul moment a trăit cu convingerea că efortul său depus întreaga viață pentru institutul pe care l-a fondat, se va extinde și va face ca rolul femeii să fie apreciat mai mult în societate.

În cinstea ei, o piatră mare (înaltă de 1,83 m , lată de 1,06 m și grosă de 12,7 cm) necioplită pe verso, a fost pusă pe mormântul ei din cimitirul Osbaldwick. Inscripția acestei pietre sună astfel: “A iubi pe săraci, a stăruii în această iubire, a trăi, a muri și a învia cu ei. Aceasta a fost tot ceea ce a dorit Mary Ward, care a trăit 60 de ani și 8 zile și a murit pe 20 Ianuarie 1645”. Data de 20 ianuarie este indicată după calendarul iulian, după cel gregorian însă, data morții era 30 ianuarie².

Abia în anul 1877, Congregația feminină primește recunoașterea oficială din partea Bisericii, sub numele de Institutum Beatae Mariae Virginis, opera Mariei Ward îndeplinindu-se. Iar mai târziu, în anul 1909 primește permisiunea ca Maria Ward să poată fi numită fondatoarea Congregației. După un drum lung și dificil, în 2003 institutul fondat de Maria Ward primește aprobarea Constituțiilor Sfantului Ignațiu de Loyola și, totodată, numele de Congregatio Jesu. În decembrie 2009 Maria Ward a primit în mod oficial, prin vot unanim, titlul de „Vrednică de cinste”, în același timp împlinându-se și 400 de ani de la înființarea institutului de către Maria Ward.

Opera Mariei Ward există și astăzi la nivel mondial cu numele de Congregatio Jesu și Institutul Sfintei Maria Fecioară având în jur de 3000 de membre. Surorile își desfășoară activitatea pe cele 5 continente, în 44 de țări. În România, Congregația are aproximativ 130 de surori care își desfășoară activitatea în comunitățile din câteva orașe printre care București, Timișul de Sus, Brăila, Rădăuți, Iași etc.

Pr. James Brodrick SJ și-a sintetizat admirația pentru Mary Ward în următoarele cuvinte: „Niciuna dintre eroinele imaginare ale lui Shakespeare n-o întrece în frumusețe și farmec, în seninătate și înțelepciune, în curaj și fidelitate, în feminitate ireproșabilă pe Mary, această eroină creată de Dumnezeu”³.

¹ <http://www.scoala-sfmaria.ro/prezentare/fondatoare#>, 20.03.2014.

² *Ibidem*.

³ Maricia Ciocalau, *Maria Ward-pionera vieții de apostolate pentru femei. 400 de ani de la înființarea congregeției*, în *Educatorul Creștin*, decembrie 2009, Iași, nr 3, p. 10.

2. Începuturi

În anul 1852, la invitația Episcopului Michel-Angelo Conte di Parsi, au sosit în București primele surori din Germania care, în ciuda marilor greutăți, au reușit să înceapă apostolatul, dând viață carismei lor – educația. Grija deosebită a surorilor pentru formarea elevelor a făcut din Institutul Sfânta Maria un „focar” de cultură, de educație aleasă și o familie. După 96 de ani (1852 – 1948) de muncă rodnică, Institutul Sfânta Maria avea cinci școli, de la grădiniță până la liceu; două școli în București: Școala Pitar Moș și Sfântul Iosif de pe Str. G-ral Berthelot, nr. 56-58, și trei în orașele: Brăila, Turnu-Severin și Craiova⁴.

Personalul de conducere al celor cinci școli din țară era asigurat de:

- Directoarea generală de la București, Dna. Superioară Candida Stein, autorizată cu nr. 63175/97 – 17 martie 1898;
- București, Sfântul Iosif, str. Lueger, Directoare Eugenie Itinger, autorizată cu nr. 65362/25, ianuarie 1906;
- Brăila, Directoare M. Cunigunde Dickl, autorizată cu nr. 63175/97 din 17 martie 1898;
- Craiova, Directoare M. Angelica Bassendovska, autorizată cu nr. 65362/25 ianuarie 1906;
- Turnu Severin, Kuhn Edburga Eugenia, autorizată cu nr. 91192/1912.⁵

Institutul Sfânta Maria-București, în urma mai multor cereri, a înființat o sucursală în anul 1885 în Brăila, la inițiativa Maicii Kunigunde care, ulterior, a fost numită și directoarea școlii.

Școala a funcționat timp de un an, respectiv între anii 1948 – 1949, după care clădirea institutului a fost abuziv confiscată de regimul comunist care s-a instaurat în România, după cel de-Al Doilea Război Mondial. În urma evenimentelor petrecute după desființarea institutului, majoritatea documentelor referitoare la Institutul Sf. Maria – Brăila au fost distruse. Din mărturiile primelor eleve ale institutului aflăm că „pe atunci se afla o mică școală de fete care funcționa într-o casă închiriată pe strada Poligon”. În primul an de activitate s-au înscris 7 eleve interne și 48 externe. Treptat, numărul elevelor a început să crească, spațiul devenind neîncăpător. După 2 ani, în pensionat se aflau 60 de eleve interne și semi-interne, iar în școala primară externă 50 de eleve.

Datorită numărului mare de eleve înscrise, conducerea școlii a hotărât să achiziționeze un teren din strada Municipală, acum Radu S. Campiniu nr. 21. În anul 1893, pe terenul cumpărat, a fost construit un edificiu spațios conform cu cerințele

⁴ <http://www.scoala-sfmaria.ro/prezentare/istoric>, accesat la 25.03.2014

⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 8/1912, f. 46.

funcționării școlii. Clădirea avea 7 clase mari pentru pensionat, 1 reflectoriu, 1 sală de muzică, 3 dormitoare, 6 camere de muzică și 4 clase spațioase pentru școala primară externă. Pensionatul avea 4 clase primare și 5 secundare⁶.

3. Dezvoltare, apreciere, excelență

Institutul era frecventat de eleve aparținând diferitelor etnii prezente la Brăila și evident erau și de religii diferite, chiar dacă institutul era greco-catolic. Următoarele nume le reprezintă pe câteva din elevele institutului la începutul secolului XX: Orașanu Aurora; Zaharia Vergilia; Wechsler Anna; Melides Amalia; Niculari Maria; Georgescu Elvira; Schwartz Charlotte; Goldman Ghizela; Ionescu Ecaterina; Petrovici Maria; Isdrail Paula; Persoiu Aurelia; Anastasiu Elena; Galatis Dionisia; Caravia Mandelena; Antoniadis Cleopatra Vanghelita; Stelniceanu Lucia – Natalia;⁷ Bezanoff Aneta⁸; Șapira A. Aurelia, de naționalitate israelită, de religie mozaică, primește certificatul de examen în urma terminării cursurilor clasei a IV – a, în iunie 1910, cu media șapte⁹; Israel Belina¹⁰; Copcea A. Virginia, româncă ortodoxă, născută în 1899, termină ciclul primar cu media 7,89¹¹; Călinescu Georgeta, născută în aprilie 1900 a terminat cursurile primare ale școlii particulare în anul 1912 cu media 7,52, după cum reiese din certificatul de absolvire¹².

Fetele grecoaice aveau două opțiuni pentru a-și consolida educația, și anume, Liceul de Fete din Brăila sau Institutul Sancta Maria. A doua opțiune era preferata lor și a părinților lor, deoarece regulamentele erau stricte și se puteau alege cu deprinderi practice necesare oricărei tinere de condiție bună¹³. Înscrierea elevelor la Institutul Sancta Maria, sucursala Brăila, se făcea obligatoriu cu prezentarea biletelor de vaccinare, care dovedeau că fetele ce urmau a deveni elevele institutului erau sănătoase din punct de vedere clinic¹⁴. La finele fiecărui an școlar elevele primeau un certificat de absolvire al clasei pe care o urmaseră. Este și cazul elevei

⁶ <http://www.scoala-sfmaria.ro/prezentare/istoric>, accesat la 25.03.2014.

⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 3/1900, f. 1, 43.

⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 4/1908, f. 14.

⁹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 4/1908, f. 16.

¹⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 4/1908, f. 18.

¹¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 4/1908, f. 19.

¹² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 1.

¹³ Camelia Hristian, Ghena Pricop, editori, *Un grec, doi greci, trei greci...Brăila*, Brăila, Ed. Istros, 2009, p. 20.

¹⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 3/1900, f. 31, 34, 37, 41, 44.

Călinescu V. Georgeta, născută în 1900, care primește certificatul de absolvire al clasei I pe anul școlar 1907 – 1908 cu media generală 7,22¹⁵.

Pensionatul Institutului Sancta Maria, Sucursala Brăila, a fost aprobat prin autorizația Ministerului Instrucțiunii Publice cu nr. 1053 din 3 februarie 1897. Felul școlii, conform aprobării era următorul: Școala de fete, cursul primar cu programa Statului și cursul secundar cu programa proprie, aprobat prin ordin de ministru nr. 58283 din 10 septembrie 1910. Limbile de predare erau: română, germană și franceză. Localul era propriu și consta din 9 camere de clase, 19 odăi, 2 sufragerii, 6 dormitoare, o infirmerie și un local de izolare, o garderobă, o clasă de lucru, o sală de gimnastică, 2 camere de baie, o cancelarie și o odaie de primire. Toate aceste încăperi erau dotate cu mobilierul necesar.

Materialul didactic era următorul:

- tablouri pentru intuiții: anotimpurile, animale;
- tablouri pentru științe: fabricarea hârtiei, sticlei;
- tablouri din istoria românilor, din istoria artelor și tablouri biblice;
- hărți geografice, glob, corpuri geometrice;
- aparate pentru fizică;
- o colecție de minerale;
- o bibliotecă.

Plata profesoarelor laice se făcea după numărul orelor, cu spor între 30 și 50 lei¹⁶. O fișă de inspecție a revizorului școlar N. Vâlcu încheiată la data de 22 iunie 1895, între orele 8-12, ne dezvăluie modul de funcționare și aspectul general al institutului. ”Localul este construit din nou, anume pentru institut, întrunește toate condițiile necesare unui prea bun local de școală din punct de vedere igienic cât și didactic. Mobilierul se află în bună stare, parte compus din bănci sistem vechi, iar parte din pupitre individuale. Institutul se ține într-o perfectă curățenie, ceea ce face onoare direcțiunii. Se ventilează la timp, având ventilații sistematice. Sălile de clasă sunt destul de spațioase în raport cu numărul elevilor, asemenea și sălile de dormit.

Apa se filtrează mai întâi prin filtre sistematice și apoi se dă copiilor. Hrana este bună și suficientă. Elevele fac exerciții corporale și cântări. Preumblări și băi au făcut în mod regulat. Arhiva este în bună regulă. Condica de prezență este ținută în bună regulă. Matricula se ține în bună regulă. Institutul este înzestrat cu materialul didactic necesar și acest material se află în bună stare. Elevele sunt bine disciplinate și răspund cu ușurință la întrebările puse”¹⁷.

¹⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 3/1900, f. 46.

¹⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 8/1912, f. 41 verso.

¹⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 37/1941-45, f. 20.

Cursurile se desfășurau conform unui orar stabilit de cadrele didactice ale institutului și aprobat de Ministerul Instrucțiunii Publice, inspectorul școlar și director. Orarul pentru anul școlar 1907-1908 a fost aprobat de minister la 9 ianuarie 1908 (vezi **anexa 1**)¹⁸. În anii următori, se întocmesc și alte orare, din care reies interesele principale ale institutului în ceea ce privește materiile ce trebuie să formeze viitoarele femei. Astfel, se stabilesc orare speciale pentru elevele de la ciclul primar intern (pentru elevele de la internat care au un orar extins), cel extern și pentru elevele de la ciclul secundar intern și extern. Așa este cazul orarului pentru anul școlar 1911-1912¹⁹.

În afara lecțiilor stabilite de programa școlară, elevele din sistemul privat de învățământ trebuiau să susțină unele activități extrașcolare. Aflăm, de exemplu, printr-o informare a Ministerului Instrucțiunii și Cultelor prin care toate școlile, inclusiv cele private, trebuie să susțină unele activități cu toată seriozitatea legate de zilele de 24 ianuarie și 10 mai.²⁰

Personalul didactic al Institutului Sancta Maria era alcătuit din cadre didactice foarte bine pregătite la institute similare din România și străinătate. Majoritatea cadrelor didactice aveau cetățenie străină, după cum reiese și din lista personalului didactic pe anul școlar 1907 – 1908:

- d-na Cunigunde Ecaterina Dickl, directoare (cu autorizația nr. 1053 din 3 februarie 1897);
- d-na Elena Orășeanu;
- d-na Elisa Dauphy;
- d-na Irma Gyorfy;
- d-na Agatha Carmasin;
- sora M. Angela Ana Dorr;
- sora M. Vincentia Marie Mayer;
- sora M. Edburga Eugenia Kuhn;
- sora M. Liberada Babette Doppisch;
- d-na Mathilda Reviage;
- d-na Mina Ostiadal;
- sora M. Conradine Anna Hopf;
- sora M. Michaela Onofria Bojor;
- sora M. Cipiaka Cresceng Ziegler;
- m-me Aline Ionescu născ. Diel;

¹⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 3/1900, f. 16.

¹⁹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 12, 13, 14, 15.

²⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 8/1912, f. 40.

- sora M. Gratia Marg. Maier;
- d-na Elisa Iladar;
- sora M. Norberda Marie Ilg;
- sora M. Gabriela Regina Standle;
- sora M. Arsenia Marie Zengler;
- sora M. Mauritia Mathilde Joseph;
- sora M. Priska Marie Spietberger.²¹

Aflăm din arhiva institutului brăilean câteva informații despre o parte a cadrelor didactice în ceea ce privește școlile absolvite, ceea ce demonstrează faptul că Institutul Sancta Maria Brăila avea un personal atent selectat și bine pregătit:

- Oberin Kunigunde – Seminar pedagogic din Passau;
- Angela Dorr – Seminar pedagogic Berg Lum;
- Conradine Hopf – Seminar pedagogic Notre Dames Munchen;
- Constantine Horn – Seminar pedagogic Wellenhausen;
- Liberata Deppisch – Seminar pedagogic Wurburg;
- Caroline Frenz – Școala secundară de fete Paderbarn;
- Lucretia – Școala secundară Delemon;
- Ziegler Crescentia Cyriaka – Seminar pedagogic Wellenhausen;
- Gabriela – Seminar pedagogic Augsburg;
- Mauritia – Institutul Sta Maria Bukarest;
- Michaela – Institutul Sta Maria Bukarest;
- Claudiu – Seminar pedagogic Haag;
- Norberta – Seminar pedagogic Wellenhausen;
- Niceta – Seminar pedagogic Wurzburg.²²

Remarcăm, de asemenea, faptul că unele dintre profesoare au urmat cursurile Institutului Sfânta Maria din București, ceea ce ne arată că școala privată confesională urmărea și să-și pregătească propriul personal. Nu doar corpul didactic al institutului era mixt ca naționalitate ci și corpul elevilor. Profesori care predau în limba română erau în anii 1908 – 1910, în număr de doi, iar care predau în limbi străine (franceză și germană) erau șase. Numărul elevilor de cetățenie română înscrise în anii 1908 – 1910 era de 69, iar elevele de cetățenie străină erau 246.²³

Direcțiunea Învățământului particular din cadrul Ministerului Instrucțiunii și al Cultelor, prin adresa nr. 59126 din 3 septembrie 1911, cere direcțiunii școlii ca din cauza epidemiilor să se amâne deschiderea cursurilor până la 15 septembrie.²⁴

²¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 4/1908, f. 5.

²² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 8/1912, f. 41.

²³ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 4/1908, f. 8.

²⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 5.

Această soluție nu este singulară, luându-se și cu alte ocazii măsura întreruperii cursurilor, datorată fie izbucnirii unei epidemii, fie războiului. Ulterior, se revine cu o altă adresă, prin care se specifică natura epidemiei și evident, cursurile se amână din nou. Prin adresa nr. 66990 din 30 septembrie 1911 Direcțiunea Învățământului particular face cunoscut faptul că din cauza epidemiei de holeră, deschiderea cursurilor se amână până la 15 octombrie.²⁵

Datorită amânării cu o lună a începerii anului școlar 1911-1912, unele școli din țară au hotărât să anuleze vacanța de iarnă pentru a recupera din cursuri. Însă, Direcțiunea Învățământului Profesional și Particular, prin adresa nr. 89327 din 23 decembrie 1911 anunță că toate școlile particulare trebuie să respecte regulamentul școlilor Statului, având în vedere informațiile și adresele conform cărora unele școli particulare doresc să desființeze vacanțele de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou. Direcțiunea face mențiunea că vacanțele sunt stabilite prin regulament nu pentru profesori „ca să fie mai mult sau mai puțin ocupați, ci pentru sănătatea și întremarea elevilor”.²⁶

Lista personalului didactic și disciplinele pe care le predau în pensionat – curs primar, pe anul școlar 1911-1912 era următoarea:

- D-ra Demetriu Stefanie – limba română: toate materiile;
- Sora Deppisch Barbara Liberata – limba germană;
- D-ra Gyorfy Irma – limba română: toate materiile;
- Sora Horn Ursula Constantine – limba germană;
- Sora Hopf Anna Conradine – limba franceză;
- Sora Hg Maria Norberta – desen;
- Sora Joseph Mathilde Mauritia – lucru de mână;
- Dra Kadar Elise – pian și canto;
- Sora Mayer Greta Gratia – pian;
- D-ra Oărșanu Elena – limba română: toate materiile;
- D-ra Ostiadal Mina – limba franceză²⁷.

Lista personalului didactic al școlii externe primare și disciplinele pe care le predau, pe anul școlar 1911-1912 era următoarea:

- Sora Bojor Onofria Michaela – limba română: toate materiile;
- D-ra Demetriu Stefanie – limba germană;
- Sora Deppisch Barbara Liberata – limba română: toate materiile;
- D-ra Gyorfy Irma – limba germană²⁸.

²⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 8.

²⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 11.

²⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 20.

²⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 19.

Lista personalului didactic și disciplinele pe care le predau în pensionat - curs secundar pe anul școlar 1911-1912 era:

- Sora Dorr Anna Angela – limba germană;
- D-ra Guenard Marie – limba franceză;
- Sora Horn Ursula Constantine . limba germană;
- Sora Ilg Maria Norberta – desen și pictură;
- D-na Ionescu Alina (născută Diel) – pian;
- D-ra Ostiadal Mina – limba franceză;
- D-ra Siica Ottilia – limba română;
- Sora Standle Regina Gabriele – lucru de mână;
- Sora Jiegler Cresz. Cyriaka – pian și canto;

Directoare era Maica Cunigunde Ecaterina Dieckl.²⁹

Disciplinele ce se studiau la cursurile institutului aveau la bază o gamă largă și variată de manuale școlare. Din această listă și din orarele aprobate reiese și scopul final al educației primite de elevele Institutului Sancta Maria Brăila, fiind acela de a crea viitoarele femei-soții. Acestea trebuiau să cunoască istoria țării în care trăiau, precum și a lumii înconjurătoare. De asemenea, elevele trebuiau, ca viitoare gospodine, să cunoască cum să-și întrețină familia, ele învățând de la igiena gospodăriei, până la regimul alimentar și cum să țină cont de propria intuiție.

Lista cărților didactice pe anul școlar 1912-1913 era următoarea:

- *Metoda practică de limba germană*, A. Sesefsky;
- *Copila în casă, școală și în lume*, L.F. Gobellecher;
- *Carte de citire germană pentru școlile superioare de fete*, K. Wacker;
- *Metoda F. Ahn-Rudinescu, Limba germană și limba franceză*;
- *Exerciții și deprinderi pentru cursul de limba germană*, H. Franke;
- *Istoria literaturii pentru școlile superioare de domnișoare și pentru studiul particular*, W. Mardner;
- *Mic studiu de literatură cu modele din capodoperile literaturii noi și vechi*, A. Schoppner;
- *Exerciții de calcul mintal și în scris și diferite alte deprinderi ABC*, I.C. Huner;
- *Portrete istorice pentru școli*, Karl A. Krueger;
- *Istoria universală pentru cursul școlilor*, W. Mardner;
- *Mitologia greco-romană pentru școlile superioare de domnișoare*, I. Habbel;
- *Geografia*, Cv Seydlitz;
- *Mic Studiu de istoria artelor*, M.V. Neusee;
- *Științele fizico-naturale și chimia*, Sattler;

²⁹ SJAN Brăila, fond Institutul Santa Maria Brăila-curs primar, dosar 7/1909, f. 17.

- *Chimia culinară pe bazele chimiei generale cu deosebită referire la igiena casnică și aceea a școlilor de fete*, E. Franke;
- Silabar Regimbeau, *Citire, scriere, ortografie*;
- *Prima carte de citire și de instrucțiune pentru copii. Morala și cunoștințe practice*, G. Brune;
- *Prima carte de citire curentă pentru fete mici și a doua carte*, curs elementar, Clairisse Juranville;
- *Francinet, carte de citire curentă*, curs mediu și curs superior, G. Brune;
- *Limba franceză anul V*, C.A. Leaby;
- *Noua gramatică franceză conform programei oficiale*, E. Robert, F. Chagallel, Larive Henry, anul III;
- *Una sută lecțiuni de recitări*, Noel Fleury;
- *Petit tresor litteraire des enfants par M. Georges*;
- *Tezaur poetic pentru uzul caselor de educație*, Larousse și Boyer;
- *Istoria literaturii franceze*, R. Doumie;
- *Istoria Franței*, I. Bernard;
- *Primele lecțiuni de intuiție*, E. Dupuis;
- *Anul preparator de învățământ științific*, Paul Bert;
- *Botanica elementară*, G. Bonnier;
- *Fizica elementară*, I.H. Fabre;
- *Noțiuni de chimie*, Paul Poiree;
- *Prescurtarea literaturii franceze*;
- *Zoologia elementară*, Gaston Bonnier³⁰.

Unul dintre inspectorii Direcției Învățământului Profesional și Particular face o inspecție institutului, la 9 martie 1912, unde remarcă anumite carențe în derularea procesului de învățământ: profesoarele întârzie cu regularitate la ore, ceea ce provoacă dificultăți în predarea cu regularitate a materiilor școlare; predarea se face fără a face explicațiile necesare, nici măcar atunci când inspectorii erau de față. Se cere astfel doamnei directoare să ia măsurile necesare pentru evitarea pe viitor a unor astfel de probleme.³¹

Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor acordă o deosebită importanță manualelor școlare și de aceea cere ca listele manualelor școlare ale școlilor private să fie aprobate și contrasemnate de reprezentanții statului. Unele manuale fac chiar obiectul cenzurii și sunt scoase din circuitul educațional deoarece aduc prejudicii prestigiului țării, iar altele, adoptă o moralitate scăzută.

---

³⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 8/1912, f. 1, 2, 3.

³¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 8/1912, f. 8.

Prin adresa nr. 31425 din 20 iunie 1915, ministerul anunță conducerea institutului ca manualul d-lui Granfeld asupra secretelor sexuale să fie interzis și să aibă grijă ca acesta să nu ajungă pe mâinile elevilor.³² La începutul secolului al XX-lea chestiunea sexuală devine o problemă pedagogică și de aceea se caută tot mai des soluții. August Forel, în lucrarea sa *Le question sexuelle, exposé aux adultes cultivés*, apărută la Paris în 1906, descrie faptul că este foarte important ca mai întâi adulții să cunoască sexualitatea și abia apoi să o poată explica copiilor. De asemenea, Forel expune ideea că statul trebuie să se implice în educația sexuală a elevilor.³³

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor prin Direcția Învățământul Particular și Confesional emite circulara nr. 203.553/1943 prin care se face cunoscut tuturor școlilor private din țară ca manualul d-lui I. Ionașcu, profesor în București, *Istoria Contemporană pentru clasa a III-a secundară*, să fie retras din comerț, interzicându-se astfel de a fi folosit de elevi, întrucât la pagina 219 se menționează numele fostului rege Carol al II-lea, iar la pagina 220 a făcut să i se tipărească portretul.³⁴ Ținând cont că circulara este emisă în 1943, iar la putere fiind mareșalul Ion Antonescu, era evident faptul că amintirea fostului rege Carol al II-lea deranja regimul antonescian și astfel manualul amintit trebuia cenzurat.

Regimul de examinare a absolvenților școlilor private era unul special și de aceea Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, prin Direcțiunea Învățământului Profesional și Particular, director fiind Mihail Brătilă și Biroul Examenelor Particulare înștiințează toate școlile particulare în ceea ce privește susținerea examenelor particulare de curs secundar pentru anul 1915. Având în vedere dispozițiile art. 112 până la art. 142 din regulamentul școlilor secundare, privitoare la examinarea școlarii preparați în particular pentru cursul secundar și la examenele de diferențe, Ministerul face următoarea înștiințare:

”Examele școlarii preparați în particular pentru gimnazii, școli secundare de fete, școli comerciale și licee:

1. Elevii și elevele pregătiți în familie sau în institute particulare sunt admiși să treacă examenul pentru materiile cursului secundar. Nu se vor admite la acest examen școlarii eliminați din școlile Statului pe tot timpul cât au fost eliminați și nici școlarii care fiind înscriși într-o școală secundară a Statului au părăsit-o după 31 decembrie.

³² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 11/1915, f. 13.

³³ Spic, T., G.B.D. și Strătilescu, *Idei și fapte: Franța, Anglia, Germania, Ungaria, Japonia și România*, în *Revista generală a învățământului*, anul II, nr. 8, 1 martie 1907, București, pp. 543-544.

³⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 33/1943-44, f. 484.

2. Cererile pentru înscrieri la examen se adresează Ministerului, Direcțiunea Învățământului Profesional și Particular, până la 30 aprilie, începând de la 1 martie. Orice cerere primită după această dată va fi respinsă, iar candidatul va pierde dreptul de a da examen atât în iunie cât și în septembrie. Elevii vor trebui să treacă examenul în orașul în care s-au pregătit, afară de cazul când în acel oraș nu s-ar afla nici o școală secundară a Statului de felul acelorora pentru care se cere trecerea examenului. În acest caz vor cere înscrierea în orașul cel mai apropiat.

3. Pe lângă petițiunea de înscriere vor trebui anexate următoarele acte:

- dacă se cere a se trece examenul pentru clasa I secundară, certificat public de trecerea claselor primare și actul de naștere; iar dacă se cere înscrierea pentru examenul unei alte clase secundare, certificat public de promoție din clasa secundară precedentă, și dacă certificatul este obținut ca elev preparat în particular înainte de 1907 și actul de naștere;

- recipisa din care să se constate că s-a vărsat la o casă publică, în contul administrației Casei școalelor, suma de 50 lei pentru cursul inferior de liceu sau școală secundară de fete și 80 lei pentru cursul superior de liceu sau școală secundară de fete. Taxa de corigență este de 25 lei. Taxele depuse nu se vor restitui chiar dacă candidatul nu se prezintă la examen, afară numai de cazul când elevul nu a fost înscris de minister la examen.

În septembrie nu vor fi admiși decât corigenții rămași din iunie și cei amânați de minister pentru motive bine și la timp justificate. Înscrierile la aceste examene se vor face numai până la 10 august cel mai târziu.

Zilele de examen pentru școlarii pregătiți în particular vor fi de la 1 la 20 iunie inclusiv, fără deosebire de duminici și sărbători. Orele de examen vor fi de la 7:30 și de la 2 la 6 p.m.

Examenе de două clase, una în iunie și alta în septembrie vor putea fi susținute de elevii care vor promova prima clasă cu medie 7.50 sau celor care vor avea 15 ani împliniți pentru clasa a II a și câte un an în plus pentru fiecare clasă următoare.

Examenеle de absolvire ale școlarilor preparați în particular din clasele a IV-a de gimnaziu și a VIII-a de liceu și școală secundară de fete se vor face în școlile secundare publice, înaintea acelororași comisii, în aceleași zile și după aceleași reguli ca și pentru școlarii din școlile publice. Fiecare școlar va plăti pentru aceste examene o taxă de 30 lei pentru cursul inferior și 40 lei pentru cursul superior.

Școlarii care au urmat cursurile unei școli secundare cu programă diferită vor trece un examen de diferență pentru materiile din programa acelor clase secundare care lipsesc din programa claselor pe care le-au urmat. Acest examen se va trece înainte aceleași comisii, care examinează școlarii pregătiți în particular.

Examenul de diferență se pot trece pentru oricâte clase deodată, începând cu clasa ce urmează imediat celei pentru care se prezintă certificat.

Examenul se va trece treptat, începând cu clasa cea mai inferioară. Pentru fiecare clasă se plătește o taxă de 20 lei. Dacă candidatul nu reușește la o clasă, el nu va fi examinat mai departe pentru o altă clasă și taxele plătite pentru aceste clase nu se vor restitui. La examenele de diferență nu există corigență.”³⁵

Din arhiva Institutului Sancta Maria Brăila, aflăm numeroase date statistice privind situația elevilor înscriși în diferiți ani școlari, notele obținute, situații școlare generale și specifice. Aceste date ne oferă perspectiva unei imagini generale, ce se conturează în urma parcurgerii acestora. Următoarele tabele arată parcursul pedagogic al Institutului Sancta Maria Brăila.

Tabel cu elevii înscriși pe anul școlar 1918-1919:

- promovabilitatea era de aproape 100%;
- numărul elevilor înscriși pe anul școlar 1918-1919:

Naționalitatea	Numărul elevilor repartizate pe clase				
	Clasa I	Clasa II	Clasa III	Clasa IV	Total
Români	42	34	28	21	125
Străini	6	9	8	12	35
Total	48	43	36	33	160

- numărul elevilor înscriși în toate clasele repartizate după naționalitate și religie:

Naționalitatea	După religie			
	Ortodoxă	Catolică	Mozaică	Total
Română	68	2	55	125
Străină	24	8	3	35
Total	92	10	58	160

- numărul institutorilor repartizați după naționalitate și religie:³⁶

Naționalitatea	După religie		
	Ortodoxă	Catolică	Total

³⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 11/1915, f. 16.

³⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 12/1918-20, f. 6.

Română	2		2
Străină		9	9
Total	2	9	11

Pe anul școlar 1919-1920 institutul are înscrise 84 de eleve, toate sunt de naționalitate străină, dintre care 13 sunt de religie ortodoxă, 63 de religie catolică și 8 de religie protestantă.³⁷

Situația școlară a institutului pentru anii 1919-1921 este următoarea.³⁸

Naționalitatea	Numărul elevilor înscriși pe clase				
	I	II	III	IV	V
Români	39	34	13	13	3
Străini	8	14	3	2	3
Total	47	48	16	15	6

Naționalitatea	După religie		
	Ortodoxă	Catolică	Mozaică
Română	51		49
Străină	23	5	4
Total	74	5	53

Naționalitatea	Promovați în institut la finele anului pe clase				
	I	II	III	IV	V
Română	36	30	13	13	3
Străină	8	13	3	2	3
Total	44	43	16	15	6

Cursurile se desfășurau conform unei programe aprobate și a unei liste de manuale care, de asemenea, făceau obiectul inspecției și aprobării ministerului. Lista manualelor cursului secundar era următoarea:

Clasa I-a:

- *Carte de limba română*, Adamescu și Dragomirescu;
- *Istoria vechiului și noului*, Lucaciu și Popescu.

³⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 12/1918-20, f. 7.

³⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 12/1918-20, f. 8.

Clasa a II-a:

- *Cartea de limba română*, Adamescu și Dragomirescu;
- *Istoria vechiului și noului*, Lucaciu și Popescu;
- *Explicarea evangheliilor*, Moise N. Pacu.

Clasa a III-a:

- *Carte de limba română*, Adamescu și Dragomirescu;
- *Morală creștină*, Moise N. Pacu;
- *Istoria Românilor*, T. Avr. Agulette;
- *Geografia României*, N. Mihăilescu.

Clasa a IV-a:

- *Limba română clasa a IV-a*, M. Stroescu și I. Luchian;
- *Dogmele religiei creștine*, Ecom. Lucaciu și Popescu;
- *Geografia României*, Mihăilescu;
- *Istoria Românilor*, Agulette.³⁹

Pentru anul școlar 1919-1920 lista personalului didactic și administrativ al pensionatului Santa Maria, cursul primar, era următoarea:

- D-ra. Cromida Aglae;
- Sora Deppisch Liberata;
- D-ra. Gyorfy Irma;
- Sora Hpf Conradine;
- Sora Horn Constantine;
- Sora Josef Mauritia;
- D-ra Orășanu Elena;
- D-ra Ostiadal Mina;
- D-ra Tomovici Elvira;
- Sora Zeihuber Claudia.⁴⁰

Lista personalului didactic și administrativ al pensionatului Santa Maria, cursul secundar, pe anul școlar 1919-1920 era următoarea:

- Sora Dorr Angela;
- Sora Horn Constantine;
- Sora Ilg Norberta;
- D-na Ionescu Diel Aline;
- D-ra Ostiadal Mina;
- Sora Parrat Lucretia;
- D-ra Sissea Otilia;

³⁹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 12/1918-20, f. 15.

⁴⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 12/1918-20, f. 17.

- Sora Staendle Gabriela;
- Sora Ziegler Cyriaka.⁴¹

Lista personalului didactic și administrativ al școlii primare externe, pe anul școlar 1919-1920 era următoarea:

- Sora Bojor Michaela;
- Sora Frenz Caroline;
- D-ra Gyorfy Irma;
- D-ra Orășanu Elena;
- D-ra Ottilie Wenzel.⁴²

Programa de limbă germană pentru cursul primar, pe anul școlar 1921-1922 era următoarea:

- Clasa I-a:

- o *Limba*: învățământ întrunit de vorbire, scriere și citire;
- o *Intuiția*: clasa, casa, familia;
- o *Caligrafia*: exerciții pregătitoare, literele mici și mari.

- Clasa a II-a:

o *Citirea clară*, lămurită, după înțeles, cu observarea punctuației. Explicarea înțelesului bucaților citite și reproducerea celor citite prin întrebări. Memorizarea și recitirea unor proverbe și a micilor poezii;

o *Gramatică*: propoziția simplă: subiectul, predicatul. Deosebirea substantivului, adjectivului și a verbului. Întrebuițarea substantivului ca subiect și predicat. Articolul hotărât și nehotărât la singular și la plural. Adjectivul și verbul luați ca predicat. Compararea adjectivelor. Cele trei timpuri principale ale verbului. Forma activă și pasivă. Pronumele personal și nehotărât;

o *Ortografia*: vocalele u, o, i, ö, ü, ui, oi, etc. Consoanele v, t, g, ny, nt. Prelungirea și dublarea consoanelor;

o *Intuiția*: cele patru anotimpuri. Grădina. Livada. Câmpul. Pădurea;

o *Compunerea*: reproducerea orală a celor citite și a micilor povestiri, făcute de institutoare. Reproducerea în scris a micilor întâmplări din viața copiilor;

o *Caligrafia*: scrierea germană curentă pe hârtie, linii duble;

o *Aritmetică*: cercul numeric: 1-50.⁴³

- Clasa a III-a:

---

⁴¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 12/1918-20, f. 18.

⁴² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 12/1918-20, f. 19.

⁴³ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 15/1922-23, f. 1.

- *Citirea*: caracterelor germane și latine atât curente cât și de tipar cu deosebită atenție asupra intonației. Reproducerea orală a înțelesului principal a bucăților de citire. Memorizarea și citirea proverbelor, poeziilor și micilor bucăți în proză;
- *Gramatică*: substantivul: genul și numărul. Declinația slabă și tare. Substantivul compus. Pronumele personale, posesive și demonstrative. Prepoziții cu dativul și cu acuzativul. Conjugarea verbelor auxiliare. Forma activă și pasivă. Imperativul. Subiectul și predicatul. Adjective compuse. Compararea adjectivelor; substantivul luat ca predicat; vorbirea indirectă; mai multe subiecte și mai multe predicate; complement drept; verbe reflexive; mai multe complemente; complementul nedrept (dativul); diferite exerciții asupra verbului;
- *Compunerea*: mici povestiri și descrieri după cartea de citire, precum și din viața copiilor;
- *Intuiția*: convorbiri după cartea de citire; vacanța, de dimineață, de seară, la masă, etc.;
- *Ortografia*: omonime și sinonime; despărțirea în silabe; lungirea și dublarea literelor; apostroful, trăsura de unire;
- *Aritmetică*: cercul numeric 1-100;
- *Caligrafia*: scrierea germană curentă pe liniatura simplă cu linii de ajutor; cifrele arabe; semnele punctuației⁴⁴.

- Clasa a IV-a:

- *Citirea* se face din ce în ce mai curentă, cu înțeles și intonație cu strictă observare a punctuației. Reproducerea orală a înțelesului bucăților citite. Memorarea și recitirea de poezii și bucăți în proză;
- *Gramatica și ortografia*: dezvoltarea concentrică a materiilor din clasa a III-a;
- *Compunerea*: aceeași materie ca în clasa a III-a, însă ceva mai dezvoltată; introducerea în corespondența simplă;
- *Intuiția*: convorbiri: la magazin, la cofetărie, la modistă, la croitoreasă, la poștă, la telefon;
- *Caligrafia*: scrierea curentă germană; scrierea latină, mai cu seamă la titluri; cifrele romane;
- *Aritmetică*: cercul numeric 1-1000 după Heuner;
- *Geografia*: noțiuni introductive.⁴⁵

⁴⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 15/1922-23, f. 1 verso.

⁴⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 15/1922-23, f. 2.

În anul școlar 1922-1923 din corpul didactic al institutului fac parte și d-ra Cadar Elisa, care predă pian și canto la clasele I-IV, sora Niceta Günther, profesoară de limba germană cu predare la clasa a IV-a și d-na Zelesner Marie, profesoară de limbă germană la clasele a II-a și a III-a.⁴⁶

Conform raportului privind naționalitatea elevelor înscrise la institut rezultă că și aici se reflectă cosmopolitismul urbei Brăila: română, greacă, italiană, engleză, bulgară, cehoslovacă, germană, polonă. Chiar și repartizarea proporțională este o oglindă a recensămintelor populației brăilene, evident respectându-se scara.⁴⁷

La 20 mai 1922, Institutul de fete Sancta Maria este inspectat de inspectorul școlar I. I. Teodoru (institutul se afla sub îndrumarea Inspectoratului Regionalei Buzău). Raportul rezultat în urma acestei inspecții este: ”Institutul funcționează în local propriu și respectă regulile de igienă. Este foarte bine întreținut și curat. Școala, personalul didactic sunt autorizate de minister. De asemenea, orarele, regulamentele de funcționare ale școlii sunt autorizate. Numărul elevelor pe clase, cursul primar cu programul statului este următoarea:

- Înscriere: cl. I- 62; cl II- 48; cl. III- 49; cl. IV- 45;
- Curente: cl. I- 20; cl. II- 17; cl. III- 22; cl. IV- 25.

Elevele posedă cunoștințe temeinice potrivite programei statului.”⁴⁸

Reforma învățământului se discuta în anii interbelici cu aprindere în mai toate țările care luaseră parte la „marele război”, deoarece acesta zdruncinase nu doar economiile țărilor beligerante, ci mai ales sistemele de idei, care până atunci păreau infailibile.⁴⁹ Conform noilor teorii pedagogice „scopul învățământului nu poate să fie numai transmiterea cunoștințelor, ci ținta lui superioară trebuie să fie dezvoltarea puterilor firești, ale tuturor puterilor creatoare, nu numai de idei, ci și de fapte, ale tinerelor generații.”⁵⁰

La 1928 institutul funcționa în felul următor: numele școlii: Institutul Sancta Maria Liceul de fete; data și numărul primirii autorizației: ordin al ministrului instrucțiunii nr. 73/1893. Școala funcționa conform art. 11 ale legii din 1925. Tipul școlii la 1928 era: liceu de fete particular fără drept de publicitate, cu programa statului; limba de predare era limba română. Taxa de înscriere era în valoare de 500 lei. Susținătorul legal al școlii era Maica Celestine Schmidt, Superioara Provincială din România a Congregației Doamnelor Engleze (Institutul Sancta Maria). Școala

---

⁴⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 15/1922-23, f. 4.

⁴⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 15/1922-23, f. 14.

⁴⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 15/1922-23, f. 29.

⁴⁹ P.P. Negulescu, *Reforma învățământului*, București, Ed. Casa Școalelor, 1927, p. 12.

⁵⁰ *Ibidem*, p. 27.

funcționează cu internat. Limbile de conversație în internat erau româna, germana și franceza.⁵¹

În legătură cu dreptul de publicitate putem opina următoarele: conform legii învățământului din 1924, școlile private nu au fost autorizate să elibereze diplome, ele puteau emite în cel mai bun caz dovezi de studii, prin urmare nu dispuneau de drept public. În unele cazuri ministerul putea acorda acest drept și unor școli private, acest fapt a fost însă condiționat de îndeplinirea unor prevederi atât de stricte, încât practic, nici o școală confesională nu a reușit să beneficieze de un asemenea statut.⁵²

Situația bugetară a institutului la 1928-1929 era :

- retribuția maicilor și a personalului de serviciu – 210.000 lei;
- Elena Mihăilescu – 30.000 lei; Elena Orășanu – 35.000 lei; Alexandra Dumitrescu – 30.000 lei; Irma Georgescu – 45.000 lei; Wilhelm Ostiadal – 40.000 lei; Ortansa Manoliu – 90.000 lei; Elisa Cadar – 30.000 lei;
- Hrana – 1.000.000 lei;
- îmbrăcămintea maicilor – 150.000 lei;
- încălzitul, iluminatul, spălatul rufelor – 170.000 lei;
- reparații (zidari, acoperiș, îngrădit, lemnărie, dulgher, lăcătuș, ceasornicar, zugrav, geamuri) – 452.600 lei;
- menținerea inventarului – 30.000 lei;
- mărirea inventarului școlar – 21.000 lei;
- ziare și imprimare – 20.500 lei;
- cheltuieli poștale – 25.820 lei;
- pomană și opere de caritate – 20.000 lei;
- doctor și doctorii – 30.800 lei;
- călătorii pentru căutarea sănătății – 61.000 lei.

Total cheltuieli: 2.481.720 lei; excedent: 18.280 lei.

Venituri: 2.500.000 lei.⁵³

La 1929 institutul funcționează respectând toate cerințele igienice și pedagogice, aceasta rezultând din fișa de inspecție a inspectorului școlar Ilie Dumitrescu la data de 15 mai 1929, care ne spune că este mulțumit de întreținerea institutului și de educația elevilor⁵⁴.

Cursurile școlilor primare din anul școlar 1929-1930 încetează în ziua de 15 iunie. Examenele de sfârșit de an se vor susține în data de 18 iunie, cu clasa a IV-a,

⁵¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 28/1933-34, f. 1.

⁵² Nóda Mózes, *Învățământul confesional romano-catolic în perioada interbelică*, în *Studiu Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica Latina*, XLVII, 1, 2002, p. 100.

⁵³ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 1/1928, f. 10.

⁵⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 37/1941-45, f. 23.

în vederea examenelor de admitere la cursurile secundare, conform deciziei ministeriale nr. 26256/1929. Examenul va consta în evaluarea la obiectele principale: limba română, matematică, istorie, geografie, igienă, științele naturale. Examenul va fi susținut în asistența părinților și a învățătorilor școlii. Examinarea va fi numai orală și va fi făcută de învățătorul clasei, având dreptul să pună întrebări și ceilalți învățători.⁵⁵

Medicul internatului în anul școlar 1933-1934 era dl. dr. Conrad Braun. Numărul oamenilor de serviciu era următorul: 19 surori din congregație și 3 servitori. Structura elevilor interni și externi pe clase era următoarea: clasa I – 2 interni, 36 externi; clasa a II-a – 5 interni, 32 externi; clasa a III-a – 3 interni și 30 externi; clasa a IV-a – 3 interni, 23 externi.

Dimensiunile sălilor institutului erau următoarele: o sală era dormitor și avea următoarele dimensiuni: 3,80x9x9,80=335,160 m³, o sală de studii cu dimensiunile: 3,80x13x6 m, o infirmerie cu dimensiunile: 3,80x5,60x3,70 m, o baie cu dimensiunile: 3,80x2,50x2,50 m. Ca săli speciale, internatul mai avea: sala de desen și pictură (4x6,50x4 m); sala de mâncare (450 m³); sala de gimnastică (712,500 m³); sala de lucru (4x10,10x5,50 m); curtea internatului avea dimensiunea de 882 m².⁵⁶

Taxa anuală la internat era de 16.000 lei. Veniturile institutului au fost următoarele pe anul școlar 1933-1934: din taxe școlare – 878.000 lei, din care se cheltuiesc următoarele sume: salariile corpului didactic și administrativ – 615.600 lei; încălzitul – 90.000 lei; pentru inventarul școlii – 30.000 lei; pentru biblioteca școlii – 20.000 lei; plata servitorilor – 50.000 lei; întreținerea localului – 70.000 lei. Totalul cheltuielilor se ridică la suma de 875.600 lei⁵⁷.

În anul școlar 1934-1935 funcționează 5 clase.⁵⁸

Numărul elevilor înscriși, repartizate pe clase pe anul școlar 1934-1935

Cursul inferior					Cursul superior		Total elevi al ambelor cursuri	
Clasa I	Clasa II	Clasa III	Clasa IV	Total	Clasa V	Total	Interni	Externi
1	3	4	2	30	4	4	6	128

⁵⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 23/1929, f. 21.

⁵⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 28/1933-34, f. 2.

⁵⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 28/1933-34, f. 3.

⁵⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 28/1933-34, f. 4.

La institut erau înscrise fete atât din orașul și județul Brăila cât și din județele vecine. Așa este cazul Violetei Surdeanu, din comuna Traian, județul Brăila sau al elevei Elman Lisetta din Galați.⁵⁹

Orarul cursului primar este prea încărcat. În toate clasele sunt prevăzute câte 35 de ore pe săptămână. Potrivit prevederilor legale, pentru clasele I-II sunt prevăzute 28 de ore pe săptămână, iar pentru clasele III-IV sunt prevăzute 30 de ore pe săptămână.⁶⁰ Institutul funcționează la cursul primar cu 4 clase și pe programa statului, iar la cursul secundar cu 5 clase și pe programă proprie.⁶¹ Ca urmare a programei prea încărcate ministerul ia măsuri de aerisire a orarului școlilor. Astfel, începând cu anul școlar 1929-1930 se desființează orele de educație fizică, lucrul de mână și gospodăria, deoarece se depășește numărul maxim de ore îngăduit de lege.⁶²

În afara elevelor bursiere ale Institutului Sancta Maria Brăila, ministerul subvenționează anumite taxe școlare plătite către institut, în funcție de criteriul averii familiei din care provin elevele. Pentru anul 1930, taxele elevelor sărace către institut erau după cum urmează: pentru cele 27 de eleve sărace - 2700 lei; pentru 4 eleve taxa redusă a câte 1400 lei de elevă. Pentru cele 85 de eleve câte 500 lei de elev. În total ministerul plătește 46.600 lei.⁶³

Institutul Sancta Maria Brăila avea în buget incluse și taxe reduse pentru elevele mai sărace și chiar reducerea cu 100% pentru alte eleve. Bugetul cursului primar pe anul școlar 1932-1933 era de 602.000 lei: 35 de eleve cu taxa întreagă a câte 8000 lei – 280.000 lei; 25 de eleve cu taxa redusă a câte 6000 lei – 150.000 lei; 38 de eleve cu taxa redusă – 172.000; 20 de eleve gratis.⁶⁴

Actele caritabile ale institutului se răsfrângeau nu doar asupra elevelor ci și asupra propriului personal, cum este cazul învățătoarei titulară Elena Orășanu. În ianuarie 1936 învățătoarea Elena Orășanu este înlocuită de învățătoarea suplinitoare Aglaia Cuzuli, din cauza îmbolnăvirii de gripă. Din păcate învățătoarea Elena Orășanu încetează din viață la 14 februarie. Situația materială precară a fostei învățătoare și cheltuielile medicale ridicate au făcut ca direcțiunea institutului să facă un act de binefacere, în sensul că învățătoarei i s-a alocat salariul până în iunie.⁶⁵

Din darea de seamă realizată la 1938 reiese că institutul are local propriu cu 8 săli de clasă, un laborator pentru chimie, sală de lucru, sală de desen, o sală de

⁵⁹ SJAN Brăila, fond Institutul *Sancta Maria* Brăila-curs primar, dosar 28/1933-34, f. 65, 78.

⁶⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 23/1929, f. 44 verso.

⁶¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 23/1929, f. 51.

⁶² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 23/1929, f. 56.

⁶³ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 23/1929, f. 20.

⁶⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 27/1932-33, f. 1.

⁶⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 31/1935-36, f. 13.

mâncare, 2 dormitoare, o sală festivă, o infirmerie, o sală de gospodărie, 2 cancelarii, o sală de așteptare, o capelă, o curte pentru eleve și o grădină. Numărul elevelor înscrise și care frecventau cursurile era de 234, din care românce 140, străine (de naționalitate italiană, germană, polonă, franceză, ucraineană, bulgară, armeană, evreiească, maghiară, rusă, greacă.

Activitatea extrașcolară a elevelor și profesoarelor în cadrul institutului pe anul școlar 1938-1939 a fost următoarea:

- „serbări și șezători literare organizate de eleve sub conducerea doamnelor profesoare;

- s-a lucrat pentru copiii săraci, s-au îmbrăcat de Crăciun 40 de copii săraci, iar acum se lucrează pentru Crucea Roșie. Se vizitează familii sărace din cartierele mărginașe, spre a le veni în ajutor;

- s-a lucrat pentru biserica ortodoxă Sf. Treime din orașul Brăila. Elevele, sub conducerea profesoarei de lucru, au brodat artistic o față de masă pentru masa din altar, 2 fețe de masă mai mici și o draperie pentru ușile împărătești. Se vizitează azilul de bătrâni și copii găsiți, spre a le duce alimente. S-a organizat o cantină școlară sub conducerea d-nei profesor de gospodărie. Se dau 2 feluri de mâncare caldă la 24 eleve sărace, în fiecare joi.”

Biblioteca școlii era compusă la 1939 din 1100 volume, literatură și științe, dintre care 957 volume de autori români și 143 traduceri din limbi străine. Cărți în limba franceză – 600; în limba germană – 500; în limba engleză – 60. În total sunt 2200 de volume. De asemenea institutul deținea abonamente la revistele România, Tinerimea română, etc. Sunt scoase în evidență acele eleve cu merite deosebite la învățătură și disciplină, cum este cazul elevei Cristu Elisabeta, din clasa a III-a liceu, care este un bun și frumos exemplu pentru clasa ei și reușește să se facă ascultată, de clasa întreagă, la fapte bune. De asemenea, eleva Cioranu Rodica este foarte bună și sânguitoare, foarte bună la desen.⁶⁶

În perioada interbelică unele cadre didactice ale Institutului participau și la viața culturală a Brăilei în cadrul asociațiilor de profesori, cu toate că statul plătea numai cu jumătate din salariul ce li se cuvenea, membrii corpului didactic.⁶⁷

Mai mult decât atât, se putea spune atunci că cel mai blamat sistem al statului era cel al învățământului. Școala este acuzată de familie, de opinia publică,

---

⁶⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 16/1938-39, f. 28.

⁶⁷ I.M. Gane, *Manifestări culturale ale corpului didactic brăilean*, în *Analele Brăilei*, anul VII, nr. 1, ianuarie-martie 1935, p. 75.

de elevi, de absolvenți și uneori chiar de autoritățile școlare și de profesorii înșiși, după cum afirma cu reală părere de rău, Vasile Băncilă.⁶⁸

Corpul didactic al institutului pe anul școlar 1939-1940 era următoarea: Mater M. Edburga Kuhn; D-na Elena Coliu Mihăilescu; D-na Aglae Cuzuli; D-na Maria Bacărnea; Dumitrescu Alexandra; Irma Georgescu; Anetta Marin; Mater M. Conradine Hopf; M. Luitgardis Hollfelder; M. Liberata Deppisch; M. Mauritia Josef; D-ra Elisa Cadar.⁶⁹

În anii celui de-Al Doilea Război Mondial, Institutul Sancta Maria Brăila continuă să funcționeze în parametri normali, direcțiunea și personalul încercând pe cât posibil să aibă o conduită cât mai normală date fiind condițiile. Membrii corpului didactic autorizat să funcționeze în institut, fiind și angajați în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial erau următorii:

- Pr. Al. Georgescu, religie-6 ore;
- Pr. Pavel Lupu, religie-5 ore;
- D-ra Stela Argintoianu, geografie-4 ore;
- D-na Emma Marcheș, limba română-8 ore;
- D-na Ecaterina Teodosiu, limba română-7 ore;
- D-na Steliana Scurtu, limba română-9 ore;
- D-na Aglae Frunză, limba latină-11 ore;
- D-na Catinca Constantinescu, limba latină-6 ore;
- D-na Lucia Vlăsceanu, limba franceză-9 ore;
- D-ra Filofteia Despoti, limba franceză-6 ore;
- D-ra Maria Gheorghiu, istorie-drept-10 ore;
- D-na Afrodita Hainăroșie, istorie-6 ore;
- D-ra Sofia Gheorghiu, filosofie-5 ore;
- D-ra Eugenia Filipescu, geografie-8 ore;
- D-na Victoria Oprică, fizico-chimice-8 ore;
- Dl. Nicolae Stănescu, fizico-chimice-6 ore;
- D-na Isabela Gheorghiu, științe naturale-12 ore;
- D-na Clementina Cioruță, desen-9 ore;
- D-na Emma Catană, educație fizică-9 ore;
- D-ra Georgeta Răduș, gospodăria-7 ore;
- Maica Aloysia Pettinger, matematici-20 ore;
- Maica Leonarda Schulman, limba germană-10 ore;

⁶⁸ Vasile Băncilă, *Păcatele imaginare*, în *Revista generală a învățământului*, anul XXVI, nr. 7-8, sept.-oct. 1938, București, p. 266.

⁶⁹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 35/1939-40, f. 61.

- Maica Virgilia Gleich, limba germană-4 ore;
- Maica Adelindis Hellmut, limba germană-7 ore;
- Maica Constantine Horn, limba germană-4 ore;
- Maica Blanca Plesch, muzică-9 ore;
- Maica Gertrudis Vinklbauer-7 ore.⁷⁰

Din cauza războiului cursurile școlilor au început la 1 octombrie, pentru anul școlar 1940-1941, dereglându-se inevitabil și cursul normal al școlii.⁷¹

Starea de război în care se afla România era de natură de a îngrădi anumite drepturi cetățenești, printre care dreptul la libera circulație. Evident, se iau măsuri de restricționare a accesului în spațiul public al persoanelor civile după anumite ore. Încălcărilor acestor ordine sunt remarcate inclusiv în arhivele Institutului Sancta Maria Brăila.

Elevele Niculescu Mary din clasa a IV-a, Ichim din clasa a IV-a și Ghețu din clasa a III-a au fost văzute plimbându-se fără uniformă pe strada Regală în data de 27 iulie 1944, între orele 19-20. Reprezentantul poliției cere direcțiunii ca respectivele eleve să fie pedepsite.⁷² Un alt incident are loc în martie 1944, când trei eleve ale institutului s-au purtat urât în fața dr. N. Melica și au deranjat și indignat pe toți călătorii din tramvai, inclusiv pe ajutorul de primar Alex. D. Varlam. În urma incidentului se cere direcțiunii ca elevele să fie aspru pedepsite.⁷³

În anii celui de-Al Doilea Război Mondial, direcțiunea și surorile institutului încearcă să vegheze la bunul mers al instituției. Cursurile se țin în bună conduită pentru a păstra limita de normalitate date fiind condițiile, chiar dacă la nivel național sistemul de învățământ este dereglat, cum se întâmplă în anul școlar 1945-1946, când cursurile încep abia la 29 octombrie.⁷⁴ De asemenea, actele caritabile se înmulțesc la număr, deoarece ocaziile sunt numeroase, iar personalul institutului primește cu deschidere oportunitățile ivite în a-și ajuta semenii. Institutul primește în iunie 1946 cererea de a face o chetă pentru ajutorarea copiilor francezi care au suferit datorită ocupației germane. Cererea este făcută de Comitetul de inițiativă al Fondului pentru ajutorarea copiilor Franței, cu sediul la București.⁷⁵

La 5 aprilie 1946 Cernogorenco I. Ioan din Brăila, str. Griviței, nr. 252, refugiat din Basarabia face rugămintea ca fiica sa Cernogorenco Vera, înscrisă în clasa I la institut, să fie înscrisă la examenul de bursă, deoarece fiind refugiat, nu are

---

⁷⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 33/1943-44, f. 417, 418.

⁷¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs primar, dosar 36/1940-41, f. 210.

⁷² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 33/1943-44, f. 30.

⁷³ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 33/1943-44, f. 155.

⁷⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 37/1945, f. 361.

⁷⁵ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 37/1945, f. 101.

avere mobilă și imobilă.⁷⁶ Cererea îi este evident aprobată. Deoarece în orașul Brăila Liceul Teoretic a desființat clasele „C” și mulți părinți nu au posibilitatea de a lăsa elevele să învețe la particular, aceasta fiind mai costisitor, s-au înscris la Liceul Institutului Sancta Maria. Pe deasupra au venit și eleve ale căror părinți au fost transferați cu serviciul la Brăila.

Conducerea institutului cere aprobarea ministerului pentru înscrierea acestor eleve ca supranumerare:

- clasa I-a: 63;
- clasa a II-a: 63;
- clasa a III-a: 65;
- clasa a IV-a: 66;
- clasa a V-a: 60;
- clasa a VI-a: 52.⁷⁷

Situația elevelor cursului inferior și superior pe anul școlar 1945-1946 era următoarea:

- clasa I liceală: înscrise 65 eleve, retrase 5, promovate 42, corigente 15, repetente 1, amânată 1;
- clasa a II-a liceală: înscrise 64, retrase 3, promovate 51, corigente 10;
- clasa a III-a liceală: înscrise 68, retrase 1, promovate 37, corigente 25, repetente 5.⁷⁸

Corpul didactic era următorul la 13 ianuarie 1946:

- Pr. Alexandru Georgescu-religie;
- Ec. Theodosiu-limba română;
- Lucia Vlăsceanu-limba franceză;
- Maria Dimofte-istorie;
- Elena Popescu-matematică;
- Isabela Gheorghiu-științe naturale;
- Maica Xaveria Schrödl-muzica și dirigenție;
- Cementina Cioruță-desen și caligrafie;
- Dr. Aurelia Mărgărit-igiena;
- D-na Răduș-gospodărie;
- Maica Gertrude Winklbauer-lucru;
- Ema Catană-gimnastică⁷⁹.

⁷⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 37/1945, f. 226.

⁷⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 37/1945, f. 498.

⁷⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 37/1945, f. 112, 113, 113 verso.

⁷⁹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 37/1945, f. 361.

La acuzele nejuste de discriminare rasială aduse personalului institutului privind situația a două eleve evreice, directoarea Angela Dumitrescu scrie, la 20 iunie 1946, o dare de seamă din care reies cu veridicitate activitățile de susținere a elevelor înscrise la institut și faptul că toate fetele sunt tratate egal, fără a ține cont de statut social, rasă sau naționalitate:

„Liceul de fete Sancta Maria din Brăila, sucursala Institutului Sancta Maria din București, str. Pitar Moș, nr. 15, are în Brăila o vechime de 60 de ani, timp în care maicile Institutului și-au consacrat viața numai educației tineretului feminin al țării, neținând seama de naționalitate, confesiune sau clasă socială. Aceeași uniformă școlară, aceeași educație însoțită de aceeași dragoste înțelegătoare.

Făcându-și întotdeauna datoria, de multe ori cu sacrificii nebănuite de nimeni, Institutul și-a urmat calea dreaptă a datoriei sub orice fel de guvernământ, acomodându-se oricând cerințelor timpului și deci și regimului actual democratic.

Institutul este român prin însăși limba de predare a școlii și prin Corpul ei Didactic. Ba mai mult, Institutul se poate numi internațional deoarece un punct esențial al vieții sale religioase a fost, este și va fi tocmai înfrățirea între diferitele naționalități, înfrățire, care din interiorul Institutului se răsfrânge și asupra elevelor. Așa încât, prin chiar regula Institutului nu se poate lua atitudine rasistă împotriva nearienilor, cu atât mai puțin pot avea loc maltratări. Cu excepția celor două incidente, elevele evreice sunt mulțumite a fi elevele școlii unde s-au perindat bunicele, mamele, mătușile lor.

Chetele făcute în școală au avut ca scop ajutorarea celor 120 de copii orfani din orfelinatul Apărării Patriotice cărora în două rânduri le-am dus ca daruri îmbrăcăminte, medicamente, rechizite școlare și alimente și ajutorarea celor 60 de orfani și 28 de bătrâni de sub îngrijirea Patronajului. Lunar se plătește la Apărarea patriotică 60.000 lei, sume colectate tot de la eleve pentru întreținerea a două fete orfane, care la toamnă vor urma gratuit la Liceul Institutului.

Prin serbările date la orfelinățele amintite, care au ca rezultat o adâncă apropiere sufletească între elevele Institutului și acei copii sărmani, precum și prin faptul că cele 2 orfane adoptate de școală își petrec duminicile în Internat în mijlocul elevelor, se consolidează și mai mult spiritul democratic, care fără întrerupere domnește în școală.

Și astfel, activitatea Institutului Sancta Maria din Brăila se încadrează în activitatea instructivă și educativă, democratică și progresistă a școlilor din România și ale Institutului Sancta Maria răspândit în toate continentele de pe Glob.”⁸⁰

---

⁸⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 37/1945, f. 123.

Binefacerile continuă și cu ajutorul diferitelor organizații, cum este cazul activităților juniorilor Crucii Roșii a Liceului Sancta Maria. S-au realizat serbări și șezători cu intrare, astfel din sumele strânse s-au putut îmbrăca 5 fete sărace, s-au cumpărat 8 perechi de pantofi noi pentru eleve din clasa I-a și a III-a. La serbări au fost aduși copii orfani care au trecut porțile Institutului încărcăți cu bunătăți făcute de juniorii Crucii Roșii, sub conducerea d-nei de Gospodărie. Restul banilor strânși s-au donat Orfelinelor, Leagănelor de copii mici și C.A.R.S.

Unei colege aflată în suferință, i s-a dat din contribuția juniorilor sumele de 300.000 lei pentru un corset de ghips și 200.000 lei pentru injecții. Colegei bolnave, i se ducea în fiecare zi de către 2 juniori mâncarea care îi lipsea. Din sumele realizate din serbările de după Crăciun s-a deschis la Liceul institutului o cantină pentru 20 de eleve sărace pentru care juniorii de sub conducerea d-nei de Gospodărie pregăteau de multe ori masa. S-au organizat excursii însoțite de serbări cu scop instructiv și distractiv la Măcin, iar cea mai mare fiind la Constanța, juniorii contribuind cu sume mai mari dând posibilitatea astfel colegelor nevoiașe care nu trecuseră barierele orașului până atunci, să vadă lucruri noi pentru ele. Din sumele strânse în excursia de la Constanța, s-au donat 700.000 lei pentru o biserică la Constanța, iar 200.000 lei la Măcin.⁸¹

4. Desființare prin naționalizare

După instaurarea regimului comunist în România, se schimbă și situația Institutului Sancta Maria, care va fi mai întâi reorganizat, apoi desființat, interzis și naționalizat. În timpul procesului de naționalizare, pe parcursul anului 1948, personalul institutului a fost supus la diferite presiuni de noul regim politic, primind chiar și ultimatum-ul de a elibera clădirea mănăstirii până la data de 15 august 1949, în care locuiau 52 de persoane, personal didactic și administrativ,⁸² conform hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 810/29.iulie.1949, publicată în Buletinul Oficial nr. 51/1 august 1949.⁸³

La 30 august 1948, despre institut se vorbește deja la trecut: fostul Institut Sancta Maria.⁸⁴ Acest fapt s-a datorat emiterii decretului nr. 176 din 2 august 1948, care prevedea trecerea în proprietatea Statului a bunurilor bisericilor, congregațiilor, comunităților sau particularilor, ce au servit pentru funcționarea în întreținerea instituțiilor de învățământ general, tehnic sau profesional.

⁸¹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 41/1945, f. 1.

⁸² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 58/1948, f. 13.

⁸³ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 60/1948, f. 27.

⁸⁴ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 58/1948, f. 1.

Conform articolului 1 al decretului, pentru buna organizare și funcționare a învățământului public de Stat și pentru lărgirea și democratizarea învățământului, toate bunurile mobile și imobile ce au aparținut bisericilor, congregațiilor, comunităților religioase, asociațiilor particulare, cu sau fără scop lucrativ, și, în general, particularilor, persoane fizice sau juridice și au servit funcționarii școlilor de învățământ trecute, conform art. 35 din Legea învățământului public la Stat, trec în proprietatea Statului, atribuindu-se Ministerului Învățământului Public, care le va întrebuința pentru nevoile învățământului. Bunurile mobile, de orice fel, se vor prelua pe baza de inventar, de către delegații desemnați de Ministerul Învățământului Public. Se considera bunuri mobile și imobile, intrând în prevederile acestui articol, toate bunurile ce au servit funcționarii, întreținerii sau sprijinirii școlilor, internatelor, căminelor sau cantinelor la data de 1 Ianuarie 1948, precum și acelea ce au fost dobândite ulterior în acest scop.

Sub incidența decretului intră toate școlile confesionale din Brăila, după cum urmează:

- Școala copii mici, rom. cat. din Brăila, strada Mareșal Tolbukin Nr. 19, proprietatea Episcopiei rom. cat., cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Școala primară rom. cat., din Brăila, strada Mareșal Tolbukin Nr. 19, proprietatea Episcopiei rom. cat., cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Școala primară de fete a "Comunității Israelite", din Brăila, strada Polona Nr. 13, proprietatea Comunității Evreilor, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Școala primară de băieți, a "Comunității Evreilor", din Brăila, bulevardul Cuza Nr. 69, proprietatea Comunității Evreilor, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Școala primară m. bulgară din Brăila, strada Plevna Nr. 186, proprietatea Comunității Bulgare, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Școala copii mici a Comunității Evreilor, din Brăila, str. Polona Nr. 13, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Școala primară menaj a Soc. Ort. Naționale a Femeilor Române din Brăila. b-dul Cuza Nr. 168, local, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Gimnaziul Ortodox al Soc. Ort. a Femeilor Române din Brăila, strada Mărășești Nr. 29, proprietatea Soc. Ortodoxe a Femeilor Române, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Gimnaziul Ortodox din Brăila, proprietatea Soc. Ortodoxe, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Institutul Sancta Maria, din Brăila, strada Campiniu Nr. 21, proprietatea Congregatiei, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;

- Liceul teoretic de băieți H. L. și N. Schaffer, al Comunității Evreilor, din Brăila, b-dul Cuza Nr. 69, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal;
- Școala primară Schaffer, a Comunității Evreilor, din Brăila, b-dul Cuza Nr. 69, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal.⁸⁵

Astfel, naționalizarea, sau mai bine spus, confiscarea, averii imobile și mobile a Institutului Sancta Maria din Brăila s-a făcut conform procedurilor din decretul amintit mai sus, respectându-se întocmai procedurile, după cum va rezulta mai jos.

Naționalizarea Institutului Sancta Maria a fost făcută conform circularei nr. 244.600/8.oct.1948 a Ministerului Învățământului Public și s-a realizat conform procedurilor stabilite la nivel central.⁸⁶ Se formează o comisie de preluare a inventarului mobil al institutului care și acesta este naționalizat.

Inventarul mobil și imobil, proprietatea Institutului Sancta Maria din Brăila, a fost preluat de către Victoria Florea delegată a Ministerului Învățământului Public cu nr. 318/22.iulie.1948 și predat dr. veterinar Constantin Țurcanu, directorul Școlii Tehnice Medii Veterinară și ing. Valeriu Blidaru, directorul Școlii Tehnice Medii de Îmbunătățiri funciare Brăila, care intră și în posesia averii imobile și a unei părți din averea mobilă, verificat de inspectorul contabil Mihai Vereș din Ministerul Învățământului Public. O parte a avutului fostului institut ajunge în administrarea Școlii Pedagogice, după cum hotărâse Comitetul de lichidare a Liceului Sancta Maria.⁸⁷

La data naționalizării institutului a fost luat în primire întreg inventarul mobil și imobil, lăsându-se în folosința maicilor rămase numai în corpul Mănăstirii, o parte din mobilierul și vesela absolut necesară, care la plecare a fost preluat de către administratorul imobilului, intendentul ambelor școli, Petre Caranica. Cele 9 camere eliberate de maici au fost folosite, începând cu anul școlar 1949-1950, la înființarea de noi clase necesare atât Școlii Tehnice Veterinare cât și Școlii Medii Tehnice de Îmbunătățiri Funciare.⁸⁸

Naționalizarea a mers până într-acolo încât au fost confiscate inclusiv alimentele (precum făină, mălai, orez, zahăr, carne, ouă, animale vii, etc.) și produsele nealimentare (precum lemnele de foc) din magaziile institutului, care se

---

⁸⁵ <http://www.lege-online.ro/Ir-DECRET-176-1948-%2819336%29.html>, accesat la 12.04.2014.

⁸⁶ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 60/1948, f. 4.

⁸⁷ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 61/1948, f. 1.

⁸⁸ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 60/1948, f. 29.

predau către diferite instituții (Școala Tehnică de Îmbunătățiri Funciare, Inspectoratul Școlar).⁸⁹

Predarea și primirea avutului Institutului Sancta Maria s-a făcut după inventarul întocmit la data de 3 august 1948, cu ocazia naționalizării, iar conform ordinului Ministerului Învățământului Publice nr. 244600/1948, întreaga gestiune a fostelor școli particulare trebuie să fie închisă până la 30 octombrie 1948.⁹⁰ Astăzi, ansamblul arhitectural al fostului Institut Sancta Maria, de pe strada Campiniu nr. 21, este declarat monument istoric, după cum reiese din Lista Monumentelor Istorice Brăila (având codul 09B0003) și deservește în prezent Spitalului de Pneumologie.⁹¹

În conformitate cu ordinul Ministerului Învățământului Public nr. 242.682/1948 și a Inspectoratului Galați nr. 30.212/13.oct.1948, Victoria Florea, delegata Ministerului Învățământului Public și doctor veterinar Turcanu Constantin, directorul Școlii Tehnice de Îmbunătățiri Funciare, s-a procedat, prima la predare, al doilea la primire, a întregii averi a fostului Institut Sancta Maria Brăila, ce a fost inventariată de Victoria Florea și verificată de dl. insp. contabil Vereș Mihai din Ministerul Învățământului Public, așa cum rezultă din inventarul general aflat la Institut sub nr. 678 din 13 august 1948.

Întreaga avere se predă așa cum se arată la punctele de mai jos:

- se predau ștampilele prevăzute în inventarul general;
- averea imobiliară prevăzută în procesul-verbal și planurile aflate în inventarul general;
- arhiva școlii primare de pe lângă fostul Institut Sancta Maria aflată în inventarul general;
- arhiva fostului Institut Sancta Maria aflată în inventarul general;
- mobilierul se predă după inventarul aflat în inventarul general, mai puțin următoarele: un pian, 2 pianine, 3 scaune pian, 15 mese pupitru, 15 bănci pentru pupitru, o tablă rulantă teorie și solfegii, o învelitoare pian, care au fost predate Sindicatului Scriitori Artiști și Ziariști, conform ordinului Inspectoratului Școlar Județean nr. 4105/29.sept.1948;
- materialul didactic curs primar al fostului Institut Sancta Maria;
- materialul aflat în muzeul fostului Institut;
- aparatele și materialele din laboratorul fostului Institut;
- biblioteca fostului Institut;

⁸⁹ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 60/1948, f. 7, 8, 12.

⁹⁰ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 60/1948, f. 14, 39.

⁹¹<http://www.cimec.ro/Monumente/ListaMonumentelorIstorice/LMN/Braila/brb.pdf>, accesat la 11.04.2014.

- rechizitele școlare prevăzute în inventarul general;
- uneltele agricole înscrise în inventarul general;
- vesela ce se află înscrisă în inventarul general;
- materiale diverse, inventarul artistic, 19 hărți, dosarul nr. 1 inventar general al tuturor bunurilor mobile și imobile în număr de 151 file, plus 51 file inventare personale ale maicilor și personalului de serviciu și diferite alte lucruri (plapumă, cearșafuri pat, cuțite, etc).⁹²

Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 810 din 29 iulie 1949 sunt interzise școlile și orice alte organizații confesionale romano-catolice pe teritoriul României. Articolul 1 al hotărârii stipulează următoarele: „pe întreg teritoriul Republicii Populare Române nu vor mai funcționa formațiunile și organizațiile următoarelor ordine și congregații romano-catolice, cu toate instituțiile ce depind în orice fel de ele, fie că funcționează ca persoane juridice, fie că funcționează ca asociații de fapt:

- Congregația Fraților Școlii Creștine;
- Ordinul Piaristilor;
- Congregația Notre Dame de Sion;
- Congregația Sancta Maria;
- Ordinul Santa Ursale;
- Ordinul Sfânta Ursula de Uniune Română;
- Ordinul Misericordian;
- Congregația Surorilor de caritate Sf. Vicențiu de Paul;
- Congregația Surorilor Franciscane Sărace de Sf. Famili;
- Congregația Surorilor de caritate;
- Congregația Fiicelor carității Sf. Francisc de Assisi;
- Congregația Surorilor Sociale;
- Congregația Franciscane Del Giglio;
- Congregația Surorilor Benedictine de Sancta Lioha;
- Congregația Surorilor Notre Dame”.⁹³

De asemenea, nu vor putea funcționa nici formațiunile și organizațiile unor ordine și congregații romano-catolice, care nu sunt enumerate în acest articol și care desfășoară activități în domeniul învățământului, îngrijirii bolnavilor și al asistenței sociale.

Articolul 2 menționează următoarele: „Membrii, bărbați sau femei, aparținând uneia din formațiunile sau organizațiile ordinelor și congregațiilor arătate

⁹² SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 60/1948, f. 1, 2.

⁹³ SJAN Brăila, fond Institutul *Santa Maria* Brăila-curs liceal, dosar 60/1948, f. 28.

la articolul 1 sunt liberi a-și continua viața monahală, încadrându-se în termen de 15 zile de la publicarea prezentei hotărâri, într-una din comunitățile religioase următoare:

- bărbații, în clauzura fostei Arhiepiscopii romano-catolice din București, str. Alex. Popov, nr. 19 sau în clauza Episcopiei romano-catolice din Alba Iulia;
- femeile, la mănăstirea romano-catolică din comuna Radna, jud. Arad, în clauzura din comuna Popești-Leordeni/Agnes, jud. Ilfov sau în aceea din comuna Timișul de Sus, jud. Brașov.

Articolul 3 prevede că cei care nu vor să continue viața monahală, vor putea cere:

- dacă sunt bătrâni sau în neputință a se susține prin muncă, să fie internați într-unul din azilele publice;
- dacă cunosc o meserie sau doresc să se califice pentru vreo profesiune, să fie plasați prin Oficiul de repartizare a forțelor de muncă.⁹⁴

Înainte de naționalizare, o parte însemnată a fostelor eleve ale institutului au dus cu mândrie emblema pensionului și s-au remarcat în diferite profesii. De exemplu, sora lui Jean Moscopol, Iorgula Moscu, a beneficiat de educația specifică fetelor din vremea ei. A urmat cursurile institutului, manifestând talent și pasiune pentru arta broderiei.⁹⁵ Melissaratu Artemis, pictoriță, a urmat primele lecții de pictură în cadrul Institutului Sancta Maria.⁹⁶

După desființarea congregațiilor religioase catolice, în 1949 toate surorile provenite din alte țări au fost obligate să se întoarcă în țara lor de origine. Din cauza vârstei și a bolii, câteva dintre surorile străine nu au putut să călătorească și au fost izolate de către securitate la ferma Sf. Agnes din Popești-Leordeni. Alături de ele au avut curajul să rămână și câteva surori românce, care doreau cu orice risc să rămână în comunitate. La Ferma Sf. Agnes surorile au păstrat și au dus cu curaj, timp de mai bine de 40 de ani, făclia vie a Institutului Sfânta Maria din București. Institutul a supraviețuit mulți ani în clandestinitate.

5. Institutul Sancta Maria – Brăila– Congregatio Jesu România – Sucursala Sf. Maria Brăila

Odată cu Revoluția, Institutul Sf. Maria a cunoscut un nou început. Institutul a fost binecuvântat cu surori tinere dornice de a-și ajuta aproapele prin diferite forme de apostolat.⁹⁷ Astfel, multe surori au început să se pregătească în domeniul

---

⁹⁴ *Ibidem*

⁹⁵ Camelia Hristian, Ghena Pricop, editori, *op.cit.*, p. 36.

⁹⁶ *Ibidem*, p. 63.

⁹⁷ <http://www.scoala-sfmaria.ro/prezentare/istoric>, accesat la 20.04.2014.

educației. Treptat, s-au deschis câteva grădinițe în București, Brăila, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc și Luizi Călugăra – Bacău.

În anul 1995, în Brăila a fost cumpărată o casă pe b-dul Independenței, nr. 127 pentru deschiderea unei grădinițe. Casa a fost cumpărată la inițiativa superioarei Mater Benedicta Blaj din București. Amenajările acestei case pentru deschiderea unei grădinițe au fost, în mare parte, asigurate de binefăcători din Germania și Brăila prin Mater Christiane Petri, originară din Brăila, și cu sprijinul Pr. Alois Arcana, paroh la biserica Adormirea Maicii Domnului din Brăila.

În data de 1 octombrie 1995 a avut loc deschiderea festivă a anului școlar 1995 – 1996 pentru un număr de 35 de copii la învățământul preșcolar. Cele două educatoare, Sr. Angela Farțadi și Sr. Coleta Iștoc împreună cu Sr. Cecilia Mârț, în calitate de administrator, au încercat să reinvie carisma Institutului Sancta Maria. Între anii 1996 – 1997 se lucrează la extinderea imobilului pentru a satisface numărul mare de cereri. Începând cu anul școlar 1997 – 1998 grădinița funcționează cu un număr de 3 grupe, aproximativ 65 de copii.⁹⁸

În anul 2000 s-a deschis școala primară Sf. Maria într-un imobil provizoriu din strada Catolică, nr. 17, ce aparținea Bisericii Romano-Catolice. Acest lucru se datora și părinților copiilor de la grădiniță care au insistat să se deschidă și o școală pentru a-și putea trimite copii să studieze în continuare în acest sistem. Deschiderea acestei școli a reprezentat o continuitate în formarea tinerei generații pentru societate. Prin bunăvoința părintelui decan Arcana Alois, școala a funcționat în acest imobil până în anul 2006.

Între timp, Institutul Sf. Maria, actualmente Congregatio Jesu, a achiziționat un teren pentru construirea unei școli. Lucrările de construcție s-au început în vara anului 2004 și s-au finalizat în anul 2006. Grădinița și școala au început activitatea în noul imobil în ianuarie 2006. În anul școlar 2008 – 2009 grădinița funcționează cu un număr de trei grupe de preșcolari, iar școala cu patru clase de învățământ primar.⁹⁹

În România postdecembristă, școala catolică este văzută de necatolici, în special, drept o școală a disciplinei, a unui cult religios și unde se insistă mai mult pe religie, o școală de elită sau exclusivistă sau drept o altă școală privată. Ceea ce este caracteristic școlii catolice, menționează preotul Ion Riba, director spiritual al Colegiului Sfântul Iosif din București, este crearea, în comunitatea școlară, a unei atmosfere însuflețite de spiritul evanghelic, al libertății și iubirii. Implicarea în misiunea educativă este foarte complexă, iar roadele ei se pot culege în timp. Prin

---

⁹⁸ *Ibidem*

⁹⁹ <http://www.scoala-sfmaria.ro/prezentare/istoric>, accesat la 15.11.2013.

învățământul catolic, Biserica oferă copiilor și adolescenților posibilitatea de a se pregăti într-un mediu favorabil.

În România, în ultimii douăzeci de ani, Școala catolică încearcă să refacă legătura cu tradiția sănătoasă a acestui tip de învățământ, din școlile Bisericii Catolice dinainte de 1948. Acum societatea românească este transformată și în transformare sub toate aspectele, dar cu toate acestea, nici până în prezent nu a fost introdus și clarificat în legislația românească statutul școlilor confesionale, care înseamnă învățământ pentru orice grad, nivel, specializare și nu doar învățământ specific seminariilor teologice.¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ Cristina Grigore, *Școala catolică, o școală însuflețită de spiritul evanghelic al libertății și iubirii*, în *Actualitatea Creștină*, anul XXI, nr. 9/2010, pp. 6-7.

Anexe

Anexa 1 – Orarul Institutului Sancta Maria Brăila pentru anul școlar 1907-1908

ORELE	CLASA I	CLASA II	CLASA III	CLASA IV
8.-9.	Limba română, Citire, scriere	Lucru de mână	Religia	Religia
9.-10.	Limba română, Aritmetica	Limba germană, Citire, Poezia	Limba germană, Gramatica	Limba română, Aritmetica, Geometria, Istoria
10.-11.	Limba maghiară, lucru de mână	limba maghiară, lucru de mână	Limba română, citire, istorie	lucru de mână
11.-12.	Limba germană, citire, scriere	Limba română, citire, istorie	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană, gramatică
2.-3.	Limba germană, aritmetica	Limba română, aritmetică, caligrafie	lucru de mână	lucru de mână
3.-4.	lucru de mână	lucru de mână	Limba română, aritetică, geometrie.	Limba germană, citire, poezia
LUNI				
8.-9.	Limba română, citire, scrierea	lucru de mână	religia	religia
9.-10.	Limba română, poezia	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană, citire, poezia	Limba română, religie, caligrafie
10.-11.	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană, gramatică	Limba română, citire, științe ale naturii	lucru de mână
11.-12.	Limba germană, citire, scrierea	Limba română, citire, intuiție	Limba maghiară., lucru de mână	Limba germană, traducere
2.-3.	Limba germană, intuiție, poezia	Limba română, cântul, gram, scrierea	lucru de mână	lucru de mână

3.-4.	lucru de mână	lucru de mână	Limba română, gramatică, scrierea	Limba germană, caligrafie
MARȚI				
8.-9.	religia	Limba română caligrafie, geografie	lucru de mână	Limba germană, scrierea, gramatică
9.-10.	Limba română aritmetică	Limba maghiară lucru de mână	Limba germană, scriere	Limba română, gramatică, ex. gr.
10.-11.	Limba maghiară lucru de mână	Limba germană, aritmetică	lucru de mână	lucru de mână
11.-12.	Limba germană citire, scriere	Limba germană caligrafie	Limba maghiară, lucru de mână	Limba maghiară, lucru de mână
2.-3.	Limba maghiară, lucru de mână	lucru de mână	Limba română cântul, desenul	Limba germană, gramatică
3.-4.	lucru de mână	Limba română, aritmetică	lucru de mână	Limba română geografia
MIERCURI				
8.-9.	Limba română, citire, scrierea	lucru de mână	religia	religia
9.-10.	Limba română, religia, poezia	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană științe naturale	Limba română, științele rel.
10.-11.	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană	Limba română, citirea, istoria	lucru de mână
11.-12.	Limba germană, citirea, scrierea	Limba română, religia, istorie	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană științe naturale
2.-3.	Limba germană, aritmetică	Limba română, cântare, gramatică, scrierea	Limba germană caligrafie	lucru de mână

3.-4.	lucru de mână	lucru de mână	Limba română, gramatică, scriere	Limba germană geografie
JOI				
8.-9.	Limba română., citire, scriere	lucru de mână	lucru de mână	Limba germană aritmetică
9.-10.	Limba română, aritmetică	Limba maghiară,lucru de mână	Limba germană geografie	Limba română, aritmetică,geometrie, poezie
10.-11.	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană, religia	lucru de mână	lucru de mână
11.-12.	Limba germană citirea, scrierea	Limba germană scrierea,citire	Limba maghiară.,lucru de mână	Limba maghiară, lucru de mână
2.-3.	Limba maghiară,lucru de mână	lucru de mână	Limba română cântare, aritmetică, geografie.	lucru de mână
3.-4.	lucru de mână	Limba română geografie,desen	Limba germană,traducere	Limba română,istoria națională
VINERI				
8.-9.	lucru de mână	lucru de mână	Limba germană, istoria sacră	Limba germană istoria sacră
9.-10.	Limba română citire, aritmetică	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană aritmetică	Limba română.,compuere, geografie
10.-11.	Limba maghiară, lucru de mână	Limba germană, istoria sacră	Limba română, aritmetică, istoria națională	lucru de mână
11.-12.	Limba germană, germ.	Limba română., aritmetică,istorie, poezie	Limba maghiară, lucru de mână	Limba maghiară, lucru de mână
SÂMBĂȚĂ				

Anexa 2

Prezentare Institut Sancta Maria Brăila

Sursa: <http://www.scoala-sfmaria.ro/prezentare/istoric>

Anul școlar 1933-1934. Elevele cursului facultativ

Sursa: http://www.scoala-sfmaria.ro/images/Prezentare/Istoric/promotii/vi_prom00.jpg

Anul școlar 1934-1935. Clasa a II-a primară

Sursa: http://www.scoala-sfmaria.ro/images/Prezentare/Istoric/promotii/vi_prom.jpg

Anul școlar 1934-1935. Eleve Liceu

Sursa: http://www.scoala-sfmaria.ro/images/Prezentare/Istoric/promotii/vi_prom1.jpg

Anul 1943, clasa a VI-a liceu

Sursa: http://www.scoala-sfmaria.ro/images/Prezentare/Istoric/promotii/vi_prom2.jpg

Aprilie 1929, teatru

Sursa: http://www.scoala-sfmaria.ro/images/Prezentare/Istoric/promotii/vi_prom3.jpg

Sediul școlii Sfânta Maria, 2006

Sursa: http://www.scoala-sfmaria.ro/images/Prezentare/Istoric/scoala_noua/vi_scoala_noua.jpg